

PŘEDNEMOCNIČNÍ NEODKLADNÁ PÉČE V BOJOVÝCH PODMÍNKÁCH

**Z pohledu vojáka Armády České
republiky**

Svob. Bc. Pavel Palupa
DiS.

ZÁKLADNÍ ŽIVOTNÍ FUNKCE

- Vědomí
- Dýchání
- Krevní oběh

ŽIVOT OHROŽUJÍCÍ STAVY - KRVÁCENÍ

- Krvácení je více než v polovině případů nejčastějším příčinou úmrtí v boji
- Pokud se krvácení nepodaří zastavit nebo pokud se jedná o vnitřní krvácení, tělo reaguje většinou šokem ⇒ smrt
- I z poraněné velké žíly lze vykrváct

ŽIVOT OHROŽUJÍCÍ STAVY - DC

- Ztráta průchodnosti dýchacích cest je příčinou téměř třetiny ze všech úmrtí v boji, kterým lze předejít
- Nejčastěji zapadení jazyka, vdechnutí zvratků, silné krvácení z obličejových poranění a poranění krku se zatečením krve do DC
- Zlomeniny žeber, Pneumotorax

ZIVOT OHROZUJICI STAVY- DALŠÍ

- Poranění břicha
  - Zlomeniny dlouhých kostí
  - Amputace
  - Poranění pánve
  - Rozsáhlé popáleniny
  - Šokové stavy
  - Poranění hlavy
- Každé otevřené poranění je vstupní branou pro infekci, které může ohrozit na životě v dalším časovém průběhu. Proto je vhodné každou ránu očistit, aby byla co nejméně znečištěná
-

TACTICAL COMBAT CASUALTY CARE (TCCC)

**Armádní systém TCCC je přizpůsoben
na ztížené okolnosti zdravotní péče:**

- nepřátelská palba
- omezené zdroje zdravotního materiálu
- dlouhé čekání na odbornou pomoc a evakuaci
- příp. nehostinné prostředí, obtížné klimatické vlivy, tma, hluk, atd.

TACTICAL COMBAT CASUALTY CARE (TCCC)

Tři základní fáze neodkladné péče TCCC:

- „Péče pod palbou“ (Care Under Fire - CUF)
- „Péče mimo dosah palby“ (Tactical Field Care - TFC)
- „Péče v průběhu odsunu“ (Combat Casualty Evacuation Care – CCEC)

CARE UNDER FIRE (CUF)

Zraněný

- Schopen fungovat
  - Pokračovat v bojové činnosti
  - Přesun do úkrytu
  - Poskytnutí svépomocí
- Neschopen fungovat
  - Dělat mrtvého

Zachránce

- Informovat velitele o situaci
- Požití maskování (kouřová clona, krycí palba apod.)
- Dle vědomí raněného odzbrojit
- Dle situace odsunout raněného na bezpečnější místo

!!! NEJÚČINNĚJŠÍ PRVNÍ POMOC JE PALEBNÁ PODPORA!!!

- **C** – naložení škrtidla na krvácející ránu přes uniformu, pokud nelze aplikovat škrtidlo – aplikace přímého tlaku v místě krváčení
- Přesun do bezpečí (**TFC**)

HODNOCENÍ STAVU VĚDOMÍ

- **A** – Alert – bdělý, při vědomí
- **V** – Voice – reaguje na zvuk
- **P** – Pain – reaguje na bolest
- **U** – Unresponsive - nereaguje

TACTICAL FIELD CARE (TFC)

- **Přístup ke zraněnému C-ABC**
- **C** – (Catastrophic Haemorrhage Control), zástava masivního, zejména končetinového krvácení
- **A** – (Airway), zprůchodnění a zajištění dýchacích cest
- **B** – (Breathing), najít a vyřešit život ohrožující poranění hrudníku, která negativně ovlivňují dýchání
- **C** – (Circulation), zjistit stav krevního oběhu a řešit šokový stav

PŘÍSTUP KE ZRANĚNÉMU C-ABC

- Přistoupit ke zraněnému a ihned pátrat po masivním končetinovém krvácení
- Škrtidlo přiložit co nejvýš (horní třetina paže nebo stehna)
- Pokud to situace dovoluje, rozstříhat celou uniformu a pořádně zkontrolovat přítomnost krvácení

PŘÍSTUP KE ZRANĚNÉMU C-**A**BC

- Kleknout si vedle hlavy a oslovit zraněného
- Pokud neotvírá oči, zkusit bolestivý podnět
- Když reaguje pouze na bolest nebo nereaguje vůbec, zprůchodnit dýchací cesty záklonem hlavy nebo předsunutím dolní čelisti a zjistit, zda zraněný dýchá $\Rightarrow$ ano = nosní vzduchovod
- Pokud je v ústech krev nebo zvratky, otočit poraněného na bok a poté zavést vzduchovod

PŘÍSTUP KE ZRANĚNÉMU C-A **B** C

- Odejmout balistickou ochranu hrudníku a rozstříhat uniformu
- Pohledem zkontrolovat hrudník a ihned ošetřit všechna pronikající a poranění poloprodyšným nebo neprodyšným krytím
- Pohmatem zkontrolovat pevnost hrudníku a bolestivost
- Přetočit zraněného na bok a ošetřit zadní část trupu včetně hýždí
- Rozbalit pod poraněným termoizolační fólii a při přetáčení vytáhnout na druhé straně pod postiženým. S výhodou lze vložit i nosítka na následný transport

PŘÍSTUP KE ZRANĚNÉMU C-ABC

- Orientačně zjistit stav krevního oběhu (pulzace, kapilární návrat, cyanóza, opocení)
- Kontrola břicha pohledem a pohmatem
- Kontrola pevnosti pánve a dolních končetin
- V případě předchozího naložení škrtidla přehodnotit jeho funkčnost
- Otevřená poranění ošetřit krycím nebo tlakovým obvazem
- Zlomeniny fixovat dlahami nebo improvizovaně

PŘÍSTUP KE ZRANĚNÉMU C-ABC

- Během vyšetřování pravidelně kontrolovat stav vědomí, dýchání a puls
- Při velkých bolestech podávat analgetika
- Po každé manipulaci překontrolovat všechny provedené výkony (škrtidlo, tlakový obvaz, vzduchovod, aj.)
- Všechny poraněné v bezvědomí uložit na bok s výjimkou poranění páteře, pánve a dlouhých kostí
- V případě PNO otočit postiženého na stranu poranění
- Vyplnit kartičku poraněného (**TCCC karta**)

Rodné číslo #:

EVAC: Naléhavý Přednostní Běžný

Jméno (Příjm., Jméno): ..... LAST 4: .....

Pohlaví: M F DATE (DD-MMM-YY) ..... TIME: .....

SERVICE: ..... Jednotka: ..... ALERGIE: .....

Způsob zranění: (ozn. X vše co platí)

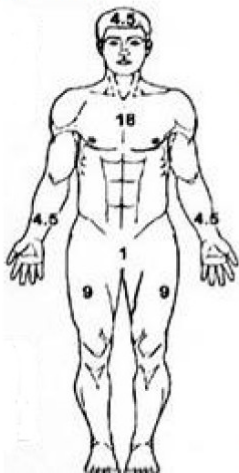
Dělostř. Náráz Oheň Pád Granát Střelné IED

Mina Autonehoda RPG Jiné: .....

Zranění: (Označ místo symbolem X)

TQ: P Ruka

Type: .....
Time: .....

TQ: L Ruka

Type: .....
Time: .....

TQ: P Noha

Type: .....
Time: .....

TQ: L noha

Type: .....
Time: .....

Známky & Příznaky: (Vyplnit)

Čas				
Puls (Frekvence & Místo)	/	/	/	/
Krevní tlak				
Dechová frekvence				
Puls Ox % O2 Sat				
AVPU				
Měřítka bolesti (0 - 10)				

A - ALERT - PŘÍ VĚDOMÍ V - VERBAL - REAGUJE NA HLAS P - PAIN - REAGUJE NA BOLEST

U - UNRESPONSIVE - BEZVĚDOMÍ LAST-4 - USA - ČÍSLO SOCIÁLNÍHO POJIŠTĚNÍ

Rodné číslo #:

EVAC: Naléhavý Přednostní Běžný

Procedury: (X vše co platí a vyplnit pole)

Type

C: TQ - Končetina Spojení Trup

Obvaz - Hemostatikum Tlakový Jiný

A: Neporušen NPA CRIC ET-Tube SGA

B: Kyslík Punkce Drenáž Chlopeč

C:	Název	Množství	IV - Nitrožilně IO - do kostí	Čas
Roztoky				
Krevní produkt				

LÉKY:	Název	Dávka	Způsob podání	Čas
Analgetika (Ketamine, Fentanyl, Morphine, aj.)				
Antibiotika (Moxifloxacin, Ertapenem, aj.)				
Jiné (např., TXA)				

DALŠÍ: Léky na bolest, infekci Kryt oka (R L) Dlahy

Prevence podchlazení Type: .....

NOTES:

První pomoc

Jméno (Příjmení, Jméno): ..... LAST 4: .....

NPA - nosní vduchovod CRIC - Tracheotomie ET-Tube - Intubace SGA - Dýchací maska

COMBAT CASUALTY EVACUATION CARE (CCEC)

- Přesun raněného do specializovaného zdravotnického zařízení
- Zahrnuje stejné ošetření a hodnocení stavu raněného jako ve fázi TFC a zaměřuje se na rozšířené postupy ošetření
- MEDEVAC vs. CASEVAC
- Vyplnění MEDEVAC 9 line report karty

MEDEVAC

„Line REQUEST“		DTG: (ČAS)	UNIT: (JEDNOTKA)
1	Location (Grid) (FOB, COP) Místo (souřadnice a PZ)	(1)	
2	Frequency & Call sign Frekvence, volací znak	(2)	
3	Number of patients by precedence Počet raněných dle priority	(3) A..... B..... C..... D..... E.....	
	A - Urgent (w/in 90 min) B - Urgent Surg. (w/in 90 min.) C - priority (w/in 4hrs) D - routine (w/in 24 hrs) E - convenience		
4	Special equipment required Žádost o speciální vybavení	(4)	
	A - None, B - Hoist, C - Extraction, D - ventilator, E - Other		
5	Number of patients by type Počet raněných a typ	(5) L..... A..... E.....	
	L (litter/ležící) A (ambulatory/pohyblivý) E (escort/převoz)		
6	Security at PS Bezpečnost v prostoru	(6)	
	N - No enemy, P - Possible enemy, E - Enemy in area, X - Armed escort request N - bez nepřítele, P - možnost nepřítele, E - Nepřítel v oblasti, X - Nutný ozbrojený doprovod		
7	PS parking method Označení PZ	(7)	
	A - Panel color B - Pyrotechnic signal C - Smoke signal D - None E - Other		
8	Nationally status Národnost	(8) A..... B..... C..... D..... E..... F.....	
	A - Coalition military B - Coalition civilian C - Non coalition forces military D - Non coalition civilian E - Enemy prisoner F - Child		
9	PS terrain/ obstacles + NBC Popis terénu místa přistání, ZHN	(9)	
	N - Nuclear B - Biological C - Chemical		

CAT TOURNIQUET

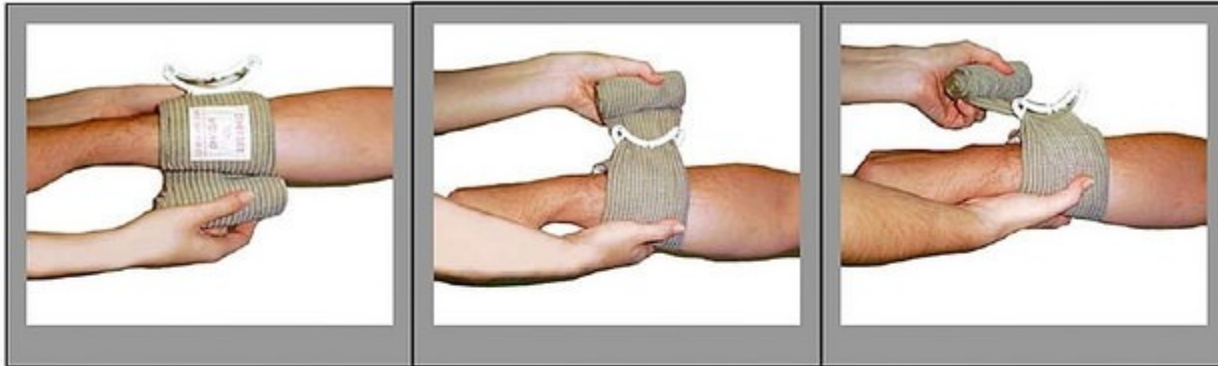

SOF- TT WIDE

IZRAELSKÝ TLAKOVÝ OBVAZ

1 Place pad on wound & wrap the elastic bandage around limb or body part

2 Insert elastic bandage into pressure bar

3 Tighten elastic bandage

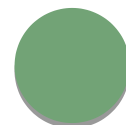
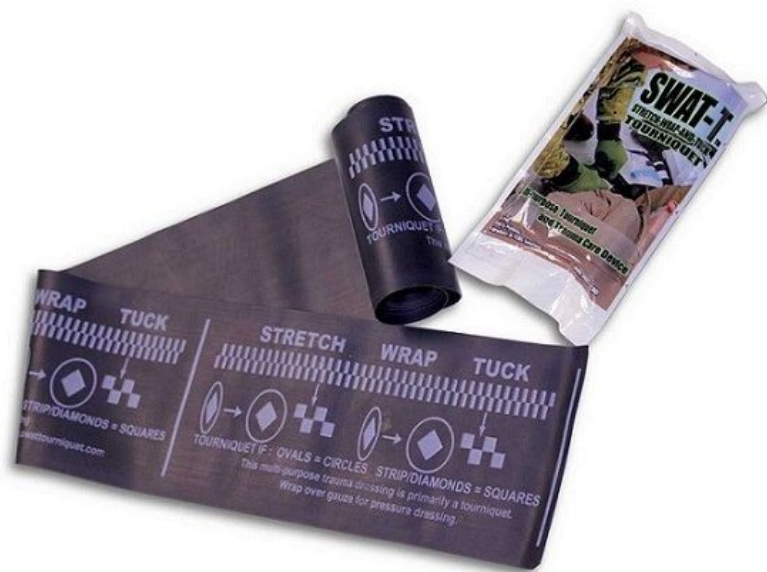
4 Pull back – forcing pressure bar down onto pad

5 Wrap elastic bandage tightly over pressure bar and wrap over all edges of pad

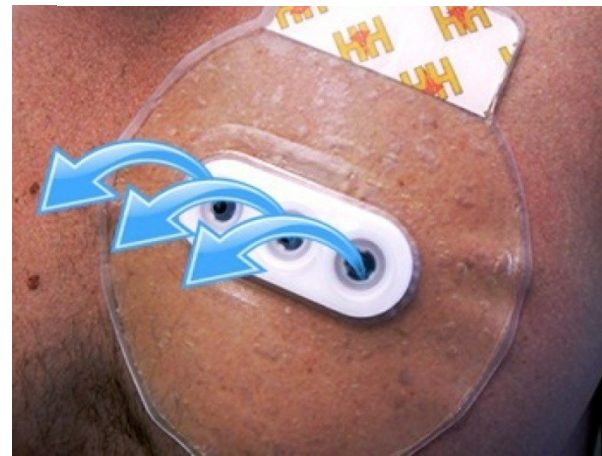
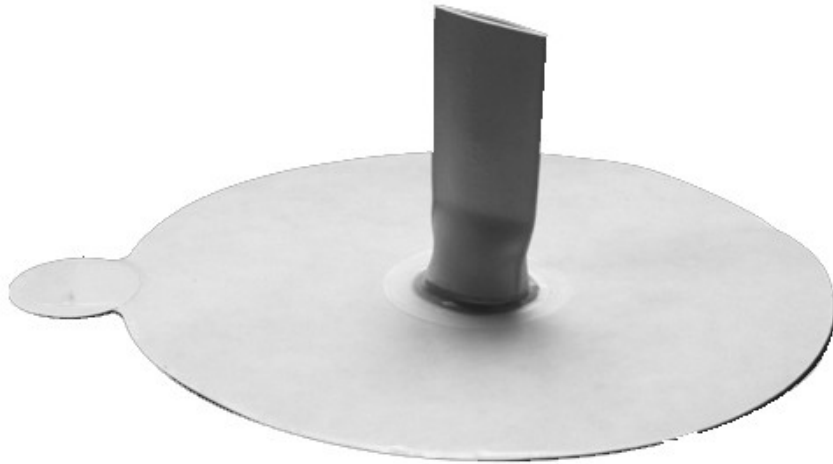
6 Secure hooking ends of closure bar into elastic bandage

SWAT- T ŠKRTIDLO

KRYTÍ PRO PORANĚNÍ HRUDNÍKU

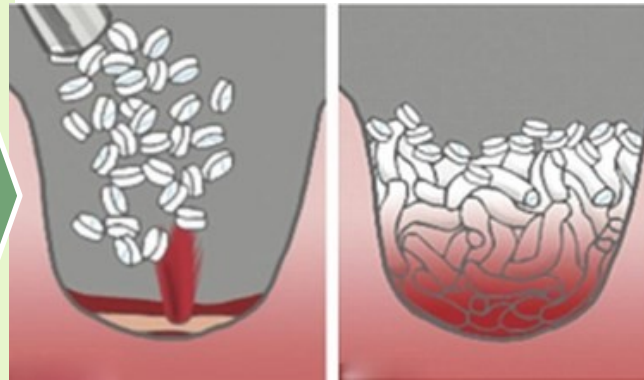
OŠETŘENÍ KRVÁCENÍ

Xstat Rapid

Efekt

POUŽITÁ LITERATURA

- <https://tacmedaustralia.com.au/products/cat-tourniquet>
- https://www.cpr-savers.com/SOF-TACTICAL-TOURNIQUET-WIDE_p_12821.html
- <https://www.rescue4you.cz/m-massive-haemorrhage-control/sof-tactical-tourniquet-wide--softt-w/>
- <https://www.militarysklad.cz/skrtidlo-swat-t-viceucelove-erne-1000076140>
- <https://www.gustharts.com/health-safety-c269/first-aid-c276/swat-t-rescue-orange-tourniquet-p1193>
- [https://www.maxarmy.cz/skrtidlo-fma-mic-tourniquet-erne-p132862?
gclid=EAIaIQobChMI0OH51ay53wIVRagYCh0kQQAiE
AQYBCABEGK5FvD_BwE](https://www.maxarmy.cz/skrtidlo-fma-mic-tourniquet-erne-p132862?gclid=EAIaIQobChMI0OH51ay53wIVRagYCh0kQQAiEAQYBCABEGK5FvD_BwE)

- https://www.youtube.com/watch?v=7_D-CXsnoNE
- <http://www.emimed.it/prodotti/bolin-chest-seal/>
- <https://www.rescue-essentials.com/halo-chest-seal/>
- <https://www.dstactical.com/rusch-asherman-chest-seal-ac.html>
- https://www.spservices.ie/item/HHMedical_BolinChestSeal_7_104_3849_1.html
- <https://www.rescue-essentials.com/quikclot-combat-gauze-z-folded-military/>
- https://www.cpr-savers.com/Celox-A-Applicator-1-Applicator_p_10828.html
- <http://www.celoxmedical.com/na/faq/>
- http://fdra-nd.blogspot.com/2014_04_01_archive.html
- <https://www.meddeviceonline.com/doc/fda-clears-xstat-hemostatic-dressing-for-civilian-use-0001>

The left side of the slide features a vertical bar with a gradient from light to dark green. To its right, several green circles of varying sizes are arranged in a descending pattern. The text 'DĚKUJI ZA POZORNOST' is centered in the middle-right area of the slide.

**DĚKUJI ZA
POZORNOST**